

Треба ли Русија да уђе у НАТО?

Пише: Виктор Коваљов
уторак, 19 октобар 2010 14:23

(Фонд стратешке културе, 18.10.2010)

Модератор секције за глобалну безбедност Игор Јургенс упутио је на Јарославском форуму позив Русији да уђе у НАТО.

У принципу, тај позив могао се и игнорисати, прихватити га као још једно вербално исказивање “оптимизма ресетовања”. У последњих двадесет година “агенти промена” у Русији износили су мноштво “револуционарних” предлога. Међутим, постоји низ околности, које захтевају буднију пажњу према датом питању.

Као прво, данас почиње да се ствара ситуација када велику (ако не и основну) опасност по Русију на путу ка њеном **субјективитету** представља опасност да ће узајамни односи Русије са Западним светом (поред осталог, руско-амерички односи) поново, као 1990-их година, представљати тријумф “оптимизма” над разумом. Као што је познато са часова криминалне психологије, та је одредница један од темељних архетипова мишљења потенцијалних жртава превараната.

Друго, уочава се низ синхронизованих информативних потеза у правцу Русија – НАТО. Одмах након предлога И.Јургенса стални представник САД при НАТО је изјавио, да “Русија апсолутно може рачунати на улазак у Алијансу. Та одлука зависи једино од њеног руководства”. Њему се придружио и генерални секретар НАТО, који је званично позвао руско руководство на новембарски самит НАТО и предложио стварање јединствене ПРО.

Самом постављању питања о могућности уласка Русије у НАТО (поред осталог, о проширењу партнерства, све до директног учешћа Русије у операцијама поменутог војно-политичког савеза) треба да претходи макар елементарна анализа узајамно повезаних са тиме ризицима и опасностима. При том предмет разматрања треба да буду не само последице самог чланства у НАТО, него и могући резултати корака у правцу уласка у блок, као и “јачања партнерства” и преласку са “меканих” облика сарадње у “обавезујуће” (Авганистан, заједничка ПРО итд.).

Треба ли Русија да уђе у НАТО?

Пише: Виктор Коваљов
уторак, 19 октобар 2010 14:23

С тим у вези поставимо најједноставније питање: “А шта је то садашња Организација северноатлантског уговора (НАТО), у коју нас усрдно усмеравају?”.

Данас се јавни одговор на то питање, по правилу, даје уз коришћење технологија обмане по принципу “говорити истину, али не целу истину”. Нама стално сугеришу како је НАТО, тобоже, постао другачији, како су се променили његови задаци, функције и механизми. И у масовној свести већ се формира његов лик као некаквог међународног елитног “дискусионог” клуба, који је принуђен, додуше (када то “не полази за руком” Савету безбедности ОУН) да врши ограничене полицијске функције у борби против “међународног тероризма”, супростављања “хоризонталном ширењу” оружја за масовно уништавање, ракетних опасности итд. И зашто онда Русија не би постала његов учесник?

Зато, дајте да размотримо промене које се дешавају у НАТО без емоција и ружичастих наочара.

Да, НАТО се приметно мења, али не онако како нас убеђују људи који смислом своје делатности сматрају професионалну љубав према Западу. На Лисабонском самиту новембра ове године биће усвојена нова стратешка концепција алијансе “НАТО у 2020. години: гарантована безбедност, динамична сарадња”. Она је припремљена на основу препорука групе експерата, на челу са познатом по својој антирусској позицији, Мадлен Олбрајт.

После усвајања у новембру препорука, које је припремила “група Олбрајт”, НАТО ће се променити у страну претварања у глобални механизам и при том суштински проширити тумачење основног члана 5 Северноатлантског уговора, којим се дефинишу услови о примени војне НАТО-силе. То јест, општи тренд кретања НАТО усмерен је од регионалног одбрамбеног савеза у правцу некакве затворене елитне структуре (некаквом аналогу међународној војсци) која истискује (дублирајући) ОУН и њен Савет безбедности, која увезује функцију међународног судије и шерифа у “један снап”. Та је тенденција поткрепљена одговарајућом војно-техничком политиком и напорима у области војне изградње, пошто према будућој стратегији НАТО **“ефикасна одбрана... треба да почине далеко изван територије Северноатлантског савеза”**.

Треба ли Русија да уђе у НАТО?

Пише: Виктор Коваљов

уторак, 19 октобар 2010 14:23

Посебну бојазан изазива то што услови који се траже у циљу извршења основне обавезе НАТО, изложени у члану 5 Северноатлантског уговора, сагласно одредницама “Стратегије” попримају “нови облик”. Увођење појма “нове опасности” омогућава да се веома широко тумачи питање о томе, “шта је “напад” у оквирима члана 5”. (Део други, Глава 1. “Услови безбедности”). Како следи из препорука “групе Олбрајт” у својству “casus belli” могу се третирати следећи услови (Део други, Глава 1.):

1. “... кибернетички напади извршени у циљу наношења штете друштву...” Сада већ није потребно напрезати снаге у циљу организовања сложених и опасних провокација типа операције “Таненберг” и “Тонкинског инцидента”. Након хакерског напада (реалног или фиктивног) са територије неке земље може уследити “асиметрична” војна реакција.

2. “...противзаконито кршење функционисања критички важних путева снабдевања...” Сада ће се Русија морати замислити, пре него што искључи гас онима који не плаћају, а у земљама по чијој ће територији проћи гасовод Набуко, моћи ће се лако пронаћи одговарајући изговор за мешање. Деловање Русије на Арктику ради осигурања националне контроле над Северним поморским путем такође може “потпасти под члан 5”.

3. “...провокативне изјаве, смишљене као средство за политичке уцене”, које су презентирани у некаквој “...хибридној разноликости, која комбинује неухватљивост терористичке групе са моћи асоциране са државом–нацијом...” (!?). Другим речима, “цео Блиски и Средњи Исток (а нарочито Иран) су већ априори “криви” и подлежу “умиривању” у оквиру члана 5 Северноатлантског уговора.

4. Игнорисање неких “глобалних норми”, другим речима, “лоше понашање” неке државе. То јест, на пример, Иран може колико хоћете доказивати да нема нуклеарне планове, па чак “затворити” нуклеарну енергетику и обуставити обogaћивање уранијума, али ће свеједно остати као објекат примене члана 5. Иран је у старту “крив” због тога што има геополитичке циљеве и због тежње да постане стратешки субјекат, регионални лидер.

Апсолутно је јасно зашто се НАТО тако здушно окомио на Ирак. Тамо није било наивчина, који су поверовали у бајке САД о “терористима” и оружју за масовно уништавање. Ирак је као светска ризница енергоресурса светског значаја био осуђен због својих геополитичких тежњи.

Треба ли Русија да уђе у НАТО?

Пише: Виктор Коваљов
уторак, 19 октобар 2010 14:23

5. "...изазови који директно не задиру у безбедност организације, али... су важни за грађане земаља НАТО..." (!). Овде је умесно питање: значи ли сада, да ако Русија одлучи, на пример, да преиспита пљачкашке услове нафтногасних концесија на Сахалину, или затражи стриктно поштовање еколошких услова, да ће се тамо појавити флота НАТО?

У светлу описа „нових опасности“ по НАТО руско политичко руководство требало би да се пажљивије односи према променама у стратегији алијансе. Поставља се питање - са чиме је везана та хрпа поменутих „нових опасности“? Да ли су оне резултат цикличних промена у светској политици, или иза свега тога стоје дубље, фундаменталне промене? На то питање могло би се одговорити са позиције Светске системске анализе (на коју позивају, на пример, Сергеј Лавров и Јевгениј Примаков у свом обраћању председнику Русије) на основу математичког моделирања глобалних процеса, то јест, не на нивоу општих слојева који по правилу доводе до бесконачних дискусија између присталица и противника партнерства са НАТО, већ на нивоу егзактних научних метода.

Из праксе моделирања макроекономских процеса познато је, да у условима тржишне конкуренције економска равнотежа има нестабилни карактер, бременит кризни појавама

За стабилизовање равнотеже, неопходно је:

- или прећи на регулисање економије, одуставши од тржишних принципа (како су то чинили у СССР и другим социјалистичким земљама), или суштински ограничити тржишну стихију (како то чине у свим земљама у време економских криза);

- или (ако нема жеље да се ограничи тржишна конкуренција) обезбедити прилив додатних ресурса у економски систем, који омогућава да преживе неуспешни у конкурентској борби и чини могућим изглађивање социјалних проитвуречности. У том случају настаје „игра са позитивном сумом“: то већ није равнотежа, већ долази до сталног економског раста. И тај раст ни у ком случају не треба да се заустави, јер ће се у противном тржишни систем дестабилизovati.

Економски систем у условима тржишне конкуренције може стабилно функционисати једино уз континуирано притицање додатних ресурса извана, тојест, уз постојање

Треба ли Русија да уђе у НАТО?

Пише: Виктор Коваљов

уторак, 19 октобар 2010 14:23

периферије из које се могу црпети јефтине ресурси. У тим условима НАТО је инструмент за одржавање стабилности система „центар-периферија“, у коме једино и може егзистирати Западни свет. У томе је и основа нових функција алијансе. Фактички је НАТО скуп држава Западног света за нове „крсташке походе“, који су, као што је познато, у првом реду били економски мотивисани. Међутим, своје функције алијанса ће морати да врши у промењеним условима формирања новог баланса снага у војној области, које многи већ одређују појмом „пробуђена Азија“. При том данас НАТО, сасвим очигледно, губи у ратовима које је започела алијанса у Ираку и Авганистану. Исто је тако очигледно, да је Русија потребна газдама НАТО ради умиривања „пробуђене Азије“.

Као прво, она има највећу копнену територију непосредног додира са будућом позорницом војних дејстава.

Друго, „нове крстоноше“ не теже да улазе у директне војне сукобе, ограничавајући се, по правилу, на „бесконтактне“ акције. Пријем у алијансу држава Источне Европе у целини, није помогао да се реши питање ко ће осигуравати непосредно заузимање и држање територије. На пример, Чешка у НАТО одговара једино за медицинску логистику.

С тим у вези Русија поприма посебну вредност као испоручилац „борбених лакеја“ – или као члан НАТО, или као „стратешки партнер“.

Оцењујући целисходност учешћа Русије у „пројектима“ НАТО, уместо је имати на уму следеће:

Као прво, Русија је већ била објект крсташког похода Западног света.

Друго, треба се сетити судбине Византије – „стратешког партнера“ Западног света у крсташким походима: најпре су крстоноше освојиле и опљачкале Константинопољ, а затим је он усамљен примио на себе удар Турака-Османлија („пробуђене Азије“).

Зато се, тежећи у НАТО или ширећи партнерство са „новим крстоношама“ не би смеле

Треба ли Русија да уђе у НАТО?

Пише: Виктор Коваљов
уторак, 19 октобар 2010 14:23

заборавити поуке из историје: макар оне ничем не училе, историја кажњава за њихово незнање.

Осим тога, за Русију је улазак у НАТО скопчан са великим губицима, који су изазвани следећим околностима:

1. Принципом консензуса у доношењу одлука НАТО, што ће захтевати пристанак на све услове, које буду изнели „нови“ чланови НАТО (бивше земље Источног блока).
2. Преласком на војно-стратешке стандарде НАТО, што води у колосалне губитке у руској „одбрани“.
3. Неопходношћу да се регулишу сви територијални спорови са суседима (један од основних услова за чланство). А ту ће већ Јапан и Грузија „узети своје“. Русија ће такође морати да попусти пред свима у Каспијском и Арктичком басену.
4. Распадом основа целокупне политике Москве о недопуштању Украјине, Грузије и Азербејџана у НАТО итд. Заиста, како би се могло објаснити да Русија може у НАТО, а да за друге земље из бившег СССР то није пожељно? Није искључено да нам је сама дискусија на ту тему и „потурена“ са тим циљем.

Позиви Игора Јургенса и других на улазак Русије у НАТО подсећа на аргументацију из романа Ј.Хашека „Добри војник Швејк“, који је, образлажући избор пута, говорио: „Пут је до бола добар“. А пут, како се испоставља, води „директно на непријатељске батерије“ са свим последицама, које из тога произлазе.